

To dziecko, autor: Nieznany autor, licencja: CC BY-NC-ND

Rozwój mowy

Każdy rodzic jest niezwykle szczęśliwy i dumny ze swojej pociechy, gdy usłyszy od niej pierwsze słowa. Jest to wyczekany moment, który też umacnia więź między dzieckiem a rodzicem. Co jednak, gdy czas mija, a nasze dziecko dalej nie potrafi nic powiedzieć? Na jakim etapie mowy się znajduje i czy jest to już powód do niepokoju?

Rozwój mowy składa się z czterech etapów:

- okres melodii (0-1 rok życia)
- okres wyrazu (1-2 rok życia)
- okres zdania (2-3 rok życia)
- okres swoistej mowy dziecięcej (3-7 rok życia)

Każdy z tych etapów jest niezwykle ważny w rozwoju mowy dziecka.

W **okresie melodii** dziecko na początku komunikuje się z otoczeniem krzykiem. Wyraża on w ten sposób swoje potrzeby, na które odpowiadają mu najbliżsi. Poprzez ssanie, przełykanie i płacz dziecko nabywa doświadczenia w kontrolowaniu przepływającego przez usta i nos powietrza, ale też ćwiczy w sposób nieświadomy niektóre narządy artykulacyjne. Około 8-20 tygodnia życia, pojawia się śmiech i głuzenie, czyli wytwarzanie przez dziecko specyficznych dźwięków o przypadkowej artykulacji, które nie mieszczą się w systemie fonologicznym. Głuzenie pojawia się najczęściej, gdy dziecko jest w kontakcie z dorosłymi, jest zadowolone i wesołe. Warto zauważyć, że głużą wszystkie dzieci, nawet te które są niesłyszące. Około 25-30 tygodnia życia dziecko zaczyna gaworzyć, czyli wymawiać serie powtarzających się sylab bababa, badedu itp. Z końcem pierwszego roku życia, dziecko dużo już rozumie, pojawiają się pierwsze słowa mama, baba, tata.

Wraz z rozwojem mowy postępuje rozwój fizyczny. Kiedy dziecko głuży, zaczyna również podnosić główkę, kiedy pojawia się gaworzenie potrafi już siadać, natomiast gdy pojawiają się pierwsze wyrazy, dziecko przyjmuje pozycję pionową, stoi.

Okres wyrazu trwa mniej więcej od 1 do 2 roku życia dziecka. Dziecko potrafi powiedzieć samogłoski ustne, pojawiają się spółgłoski **p, b, m, t, d, n, k, ś** czasem **ć**. W mowie charakterystyczne jest wymawianie tylko pierwszej sylaby lub końcówki wyrazu. Od tego momentu zasób słownictwa gwałtownie się powiększa. Pod koniec drugiego roku życia dziecko potrafi opanować i używać w komunikacji około 200-500 słów.

Okres zdania przypada na czas między 2 a 3 rokiem życia. Charakteryzuje się znaczną aktywnością komunikacyjną, związaną z częstym mówieniem, częstym zadawaniem pytań i powtarzaniem wypowiedzi dorosłych. Pierwsza zdania dziecka są proste i zbudowane z dwóch lub trzech wyrazów. Początkowo pojawiają się zdania twierdzące, a dopiero później pytające i rozkazujące. Dziecko potrafi powiedzieć już spółgłoski **p, b, m, n, f, w, k, g, ch, t, d, n, l, ś, ź, ć, dź** oraz wszystkie samogłoski **a, e, i, o, u, y**.

Okres swoistej mowy dziecięcej trwa od 3 do 7 roku życia dziecka. Na tym etapie dziecko powinno już swobodnie prowadzić rozmowę. Jednak dopiero w wieku 5-7 lat wypowiada prawidłowo wszystkie głoski. Między 3 a 4 rokiem życia, dziecko powinno opanować głoski **s, z, c, dz**. Między 4 a 5 rokiem życia, pojawiają się głoski **sz, ź, cz, dź**. Dopiero około 6 roku życia dziecko poprawnie artykułuje głoskę **r**.

Przedstawione normy rozwoju mowy stanowią punkt odniesienia do jej nieprawidłowości. To w jakich granicach czasowych poszczególne głoski występują ma wpływ na ingerencję w rozwój mowy dziecka. Ważne jest by dziecku w rozwoju mowy pomóc a nie zaszkodzić czy nawet przeoczyć niepokojące sygnały. Dlatego jeśli dziecko nie opanowało głosek z danego etapu rozwojowego, warto skonsultować się ze specjalistą.

Opracowała: Sandra Hejdysz, logopeda